

ENNAKKOARVIOINTI (IHMISIIN KOHDISTUVIEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI, IVA) ESPOON SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMESSA

<p>Asia: Kiireettömät henkilökuljetukset Asiasta päättävä taho ja lopullinen päätöksentekijä: sosiaali- ja terveyslautakunta/kaupunginhallitus Valmistelijat: Unto Ahvensalmi, sosiaali- ja potilasasiamies; Maija Havo, taloussuunnittelupäällikkö, talousohjaus; Greta Hämäläinen, erityissuunnittelija, talousohjaus; Aila Pohjanpalo, hallintoylilääkäri, terveystoimen palvelut; Osmo Raaska, asiantuntija, vammaispalvelut; Raija Välimäki, erityissuunnittelija, talousohjaus. Päivämäärä: 22.11.2012</p>		
<p>Nykytilan ja muutosehdotuksen kuvaus</p>	<p>Nykytila 2012</p> <p>Sosiaali- ja terveystoimen eri yksiköt ostavat sairaankuljetuspalveluja eri asiakasryhmille: laitosten välisiä potilassiirtoja, kuljetusta päivä- tai työtoimintaan, päiväsairaalakuljetuksia jne.</p> <p>Valtaosan laitosten välisistä potilassiirroista tuottaa Espoo Logistiikka-liikelaitos vuoden 2012 alusta lukien. Muita invataksi ja ambulanssikuljetuksia ostetaan myös yksityisiltä kilpailutetuilta palveluntuottajilta.</p>	<p>Muutosesitys</p> <p>Sairaankuljetuspalvelut on tarkoitus siirtää Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymän HUS-Logistiikka liikelaitokselle. Tavoitteena on, että siirto toteutettaisiin 1.4.2013 alkaen. Päätös asiasta edellyttää Espoon sosiaali- ja terveystoimessa lautakuntakäsittelyn. Liikelaitoksen osalta asia edellyttää kaupunginhallituksen käsittelyn, koska siirron yhteydessä luovutetaan omaisuutta.</p> <p>HUS-Logistiikka tuottaa sairaankuljetuspalvelut arkisin klo 07.00-20.00 itse tai käyttämällä lisänä alihankkijoita. HUS:n oma kuljetustoiminnasta vastaava yksikkö vastaanottaa kaikki kuljetuspyynnöt puhelimitse tai sähköisinä pyyntöinä ympäri vuorokauden. Kuljetukset tilataan Espoon sosiaali- ja terveystoimen eri toimipisteistä ja voivat suuntautua myös kaupungin ulkopuolelle.</p> <p>Autojen sijaintipisteen on tarkoitus jäädä Espooseen.</p> <p>Hankintasäännöt eivät sovellu tilanteeseen, jossa kunnat organisoivat toimintonsa uudelleen ja siirtävät toimivallan tietyn palvelun tuottamiseen erilliselle oikeushenkilölle, esim. kuntayhtymälle, joka on perustettu sitä varten. Kysymyksessä ei ole palvelujen hankkiminen markkinoilta, joten palvelua ei tarvitse kilpailuttaa.</p>

<p>Asiakas ja kaupunkilainen</p>	<p>Suuri osa etukäteen tilatuista kuljetuksista on toiminut hyvin ja ajallaan. Samana päivänä tilatut siirtokuljetukset, esim. paluukuljetukset poliklinikkakäynneiltä, röntgenistä tai siirrot terveysasemilta sairaalaan voivat viivästyä jopa 2-3 tuntia tilaushetkestä. Tätä tapahtuu etenkin iltapäivisin, jolloin ambulanssien kysyntä on suurimmillaan.</p> <p>Asiakasmaksut: siirtokuljetukset ovat asiakkaalle maksuttomia</p>	<p>Sopimuksen liitteessä 1 on määritelty vasteajat:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Aikatilaussiirto 2. Tavalliset potilassiirrot 120 min 3. Päivystysalueen potilassiirrot (terveysasemien päiväpäivystys, päivystyspoliklinikka, päivys-tysosasto, sydänvalvonta, valvontaosasto) 60 min 3. Kiireelliset potilassiirrot 30 min 4. Tehostettua valvontaa vaativien potilaiden siirrot - Ajoitus sovitaan tapauskohtaisesti tilaajan kanssa 5. Ns. hätäsiirrot viimeistään 15 min <p>Etukäteen tilattavat kuljetukset voidaan tilata meno-paluu -kuljetuksina, mikä vähentää odotusaikoja. Sosiaali- ja potilasasiamies katsoo, että kuljetuksissa on oltava yhteyshenkilö, johon asiakkaat voivat tarvittaessa ottaa yhteyttä ongelmien ilmaantuessa. Jos HUS Logistiikka käyttää alihankkijoita tai ostaa palvelun muilta toimijoilta on HUS-Logistiikan vastattava ostopalvelutoiminnasta kuin omasta toiminnastaan. Siirtokuljetuksissa potilas on kuljetettava osastolta osastolle. Kyseiset seikat on kirjattu sopimukseen. Kuljetusten ketjuttaminen ei saa kohtuuttomasti pidentää potilaan kuljetusaikaa.</p> <p>Asiakasmaksut: siirtokuljetukset ovat asiakkaalle maksuttomia</p>
<p>Palvelujen järjestäminen</p>	<p>Espoon kaupunki omistaa kaluston. Henkilöstö on Espoo Logistiikka -liikelaitoksen työntekijöitä. Jos Espoo Logistiikan kapasiteetti ei riitä, tulosyksiköt kilpailuttavat tarvitsemiinsa palveluihin yrityksiä kukin tarvitessaan. Myös osan Espoo Logistiikan</p>	<p>Espoon kaupungin sosiaali- ja terveystoimi keskittyy ydintoimintoihin ja siirtää tukipalveluita HUS:lle. Isolla toimijalla on paljon kalustoa, jolloin kuljetusten logistiikka pystytään suunnittelemaan paremmin ja tehokkaammin. Myös alihankkijoiden kilpailutuksessa suuruus on etu ja</p>

	<p>palveluista tuottaa kilpailutetut tuottajat.</p>	<p>todennäköisesti johtaa parempiin sopimuksiin kuin pienissä kilpailutuksissa.</p> <p>Ensihoidon siirtyminen HUS:n vastuulle tapahtuu tästä muutoksesta riippumatta johtuen lainsäädännöstä ja aikaisemmista päätöksistä.</p>
Henkilöstö	<p>Henkilöstö on Espoo Logistiikka -liikelaitoksen työntekijöitä. Osalla henkilöstöä voi olla työsuhteasunto, jonka he menettävät muutoksen yhteydessä. Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstön kannalta on tärkeää, ettei potilaskuljetuksia jouduta turhaan odottamaan. Odottelu tuhlaa henkilöstön työaika.</p> <p>Kun asiakas siirretään esim. poliklinikalle tai röntgeniin Espoon sairaalasta tai omasta pitkäaikaishoidosta ja asiakkaan terveydentila edellyttää saattajaa, asiakkaan mukaan lähtee saattajaksi joku hoitohenkilökuntaan kuuluva työntekijä. Tämä vaikuttaa siten, että osaston hoitohenkilökunnan määrä alenee saaton ajaksi.</p>	<p>Henkilöstö siirtyy vanhoina työntekijöinä HUS-Logistiikalle. Palvelussuhteen ehdot säilyisivät vähintään ennallaan. Henkilökunnan sitoutuminen saattokuljetuksiin ja odotuksiin vähenee, jos kuljetusten odotusajat lyhenevät. Tämä vapauttaa henkilökunnan työaika hoitotyöhön.</p>
Talous	<p>Pitkäaikaislaitoshoidossa ja Espoon sairaalassa sairaansijalle kirjoitetun asiakkaan kuljetuksesta poliklinikalle tai toiseen hoitopaikkaan Espoon kaupunki maksaa koko kuljetuksen hinnan.</p> <p>Perhe- ja sosiaalipalvelut/Vammaispalvelut ostaa päivä- ja työtoiminnan kuljetuksia n. 150 asiakkaalle, lomakuljetuksia n. 100 asiakkaalle ja lyhytaikaisen hoidon kuljetuksia n. 60 asiakkaalle. Kuljetukset on kilpailutettu ja sopimus on voimassa 31.8.2013 saakka. Kuljetusten arvo oli vuonna 2011 yhteensä n. 1,41 miljoonaa euroa.</p> <p>Terveyspalvelut. Psykiatrisen pitkäaikaishoidon ja päihdelaitosten potilaskuljetuksia on n. 65 vuodessa ja kustannukset 4000–6000 euroa vuodessa. Nämä on tuottanut Espoo Logistiikka, lisänä tarvittaessa</p>	<p>Kuljetuskustannukset muodostavat merkittävän osan esim. päiväsairaalan ja päivätoiminnan yksikkökustannuksista. Logistisen suunnittelun tehostaminen kuljetusten suunnittelussa on ainoa tapa, jolla voidaan vaikuttaa kustannuksiin ja hinnan muodostukseen.</p> <p>Perhe- ja sosiaalipalvelut/Vammaispalvelut kuljetusten hankinnasta tehdään erillinen päätös sopimuskauden päättyessä.</p> <p>Terveyspalvelut MI-kuljetusten ja virka-apupyyntöjen kustannukset pysyvät kutakuinkin ennallaan tai alenevat logistisen suunnittelun ja aikataulutuksen parantuessa. X-keikoista ei 2013 enää ensihoidon alihankkijoille makseta.</p>

	<p>sopimusyritykset. Terveyspalveluista maksetaan M1-potilaiden ambulanssikuljetukset, koska kyseessä on tahdosta riippumaton kuljetus tai virka-apupyyntö, jota Kela ei korvaa. Terveyspalvelut ostaa kiireettömiä sairaankuljetuspalveluja kaikkiaan n. 220.000 eurolla vuodessa. Summaan sisältyy sopimusyrityksille korvatut ns. peruuntuneet kuljetukset eli X-keikat Terveyspalvelujen kuljetuskustannukset ovat yhteensä n. 226 000 euroa vuodessa.</p> <p>Vanhusten palveluilla on paljon asiakaskuljetuksia, valtaosan niistä hoitaa nyt Espoo Logistiikka.</p> <p>Avopalveluissa päivätoiminnan kuljetukset on kilpailutettu ja sopimus voimassa 31.8.2014 saakka. Kustannukset vuonna 2011 olivat n. 193 000 euroa.</p> <p>Kotihoidossa saunakuljetukset on kilpailutettu ja sopimus on voimassa 31.8.2014 saakka, kustannukset vuonna 2011 olivat n. 102.000 euroa.</p> <p>Röntgenkuljetukset Espoon sairaalasta röntgenpisteisiin hoitaa Espoo Logistiikka. Arvio v. 2012 kuluista on n. 72 800 euroa.</p> <p>Hoito- ja tutkimuskäyntien kuljetukset eri sairaaloihin hoitaa Espoo Logistiikka, kustannusarvio v. 2012 on 304 000 euroa.</p> <p>Päiväsairaalakuljetukset hoitaa Espoo Logistiikka. Arvio kuljetuskustannuksista v. 2012 on 327 840 euroa.</p> <p>Lisäksi pitkäaikaishoidossa on asukkaiden siirto- ja virkistyskuljetuksia n. 200 kappaletta v. 2012.</p> <p>Vanhusten palvelujen kuljetuskustannukset, jotka</p>	<p>Vanhusten palvelut Päivätoiminta- ja saunakuljetuksista päätetään nykyisen sopimuskauden aikana HUS-Logistiikalta pyydettävän tarkennetun tarjouksen jälkeen.</p> <p>Päiväsairaala- ja röntgenkuljetusten hinta Espoo Logistiikalta ostettuna on kohtuuttoman korkea 70 euroa/ henkilö /yhdensuuntainen matka. HUS-Logistiikka tarjoaa Espoon sisäisiä kuljetuksia hintaan 63 euroa/ henkilö /suunta. Valtaosa Espoon sairaalan ja pitkäaikaishoidon tarvitsemista siirtokuljetuksista on Espoon sisäisiä, joten kustannukset tulevat todennäköisesti HUS-Logistiikan tuottamina alenemaan.</p> <p>Arvio v. 2012 kuljetusten määrästä terveyspalveluissa on yhteensä n. 400 kuljetusta ja vanhustenpalveluissa n. 10 100 kuljetusta eli yhteensä n.10 500 kuljetusta. Vuonna 2013 määrä tulee kasvamaan ensihoidon vastuulta pois siirtyvien siirtokuljetusten takia noin 1500:lla.</p> <p>Vuonna 2012 HUS-Logistiikka järjestää kuljetuksista itse 70 prosenttia, jolloin hinta on 75 euroa/kuljetus, ja 30 prosenttiin kuljetuksista HUS-Logistiikka käyttää alihankkijoita, jolloin hinta on 89 euroa (79 euroa + 10 euroa käsittely- ja välitysmaksu), arvio kokonaiskustannuksista on yhteensä n. 833 500 euroa vuodessa vuoden 2012 tietojen perusteella.</p>
--	---	---

	<p>sisältävät röntgenkuljetukset, hoito- ja tutkimuskäyntien kuljetukset ja päiväsairaalakuljetukset, yhteensä v. 2012 n. 705 000 euroa.</p> <p>Terveyspalvelujen ja vanhusten palvelujen kuljetuskustannukset yhteensä n. 931 000 euroa vuodessa.</p>		
Ympäristö	Pieni kuljetusvolyymi johtaa siihen, ettei paluumatkalle aina löydy kuljetettavaa asiakasta.	Riittävä volyymi, hyvä logistinen suunnittelu ja ajojen ketjuttaminen tehostavat ajoneuvojen käyttöä ja vähentävät tyhjänä ajamista.	
Johtopäätökset	Sosiaali- ja terveystoimi keskittyy ydintoimintoihin. Asiakkaiden kuljettaminen pisteestä toiseen ei ole sosiaali- ja terveystoimen ydintoimintaa. Espoo-Logistiikan kuljetuskapasiteetti ei riitä kattamaan kaikkea kiireetöntä henkilökuljetusten tarvetta, joten osia kuljetuksesta joudutaan kilpailuttamaan pieninä palasina, mikä johtaa epäedullisiin hankintoihin.	HUS-Logistiikalla on isompi kuljetuskalusto ja tehokkaampi reitinohjausjärjestelmä. Asiakkaan odotusaika kuljetusten osalta lyhenee. Kun odotusajat lyhenevät, myös hoitohenkilökunnan hukka-aika vähenee. HUS-Logistiikka pystyy hoitamaan alihankkijoiden kilpailutukset tehokkaammin ja edullisemmin. Ensihoidon muutoksen myötä myös Kela-korvattavia kiireettömiä potilaskuljetuksia siirtyy pois ensihoidon vastuulta. Kokonaisuuden hoitamista helpottaa se, että HUS-Logistiikka on myös Kelan sairaankuljetuspalvelujen tuottaja.	